herpy

GEKKOER

Ornate day gecko

Phelsuma ornata

Phelsuma ornata er en lille, hurtig daggekko fra Mauritius og de omkringliggende øer, med blågrøn krop, røde prikker på ryggen og turkis hale med røde tværbånd. Den lever af insekter, nektar og blød frugt, trives bedst i et højt, tæt beplantet terrarie og er mere et dyr at kigge på end at håndtere.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Phelsuma ornatum; Phelsuma vinsoni* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**10-13 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-12 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og klippeboende**
Biotop	**Tørskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-28 °C**
Hotspot	**31-33 °C**
Temperatur, nat	**20 °C**
Luftfugtighed	**50-90 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, frugt, nektar og færdigfoder**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**6-12 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**40-85 dage** ved 26-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Alle arter af slægten Phelsuma står på CITES bilag II og i EU's forordning 338/97 som bilag B. Dyr fra opdræt kan handles inden for EU med dokumentation for lovlig oprindelse, men indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-papirer. Tjek altid aktuelle regler hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og køb kun opdrættede dyr.

Om arten

Phelsuma ornata er en daggekko, der bliver omkring 10-13 cm inklusive hale. Nakken og hovedet er gråbrune med hvide nakkestriber. Kroppen er varierende: blågrøn, grøn med et blåt felt foran på ryggen eller næsten helt blå, og siderne er brune. Ryggen er dækket af røde prikker, hovedet har et T-formet mønster, og halen er turkis med røde tværbånd. Snuden har et mønster af cyan, hvid, rød og mørkeblå.

Arten blev beskrevet i 1825 af J.E. Gray. Den har haft flere videnskabelige navne, bl.a. *Phelsuma ornatum* og *Phelsuma vinsoni*, og er i perioder blevet regnet som synonym for andre daggekkoer, bl.a. *Phelsuma cepediana*. Det videnskabelige artsnavn kommer af latin *ornatus*, 'smykket'. Underarten *inexpectata* er senere løftet op til egen art.

Som alle daggekkoer har dyret runde pupiller og ingen øjenlåg, men en gennemsigtig skive over øjet, som det holder ren med tungen. Fine lameller under tæerne lader det gå på glatte, lodrette flader og glas, og det gør arten til en dygtig flugtkunstner. Daggekkoer er hurtige og sky i fangenskab, og dyrene tåler håndtering dårligt: huden er tynd, og halen kan smides. Det er en

art til beundring på afstand.

Udbredelse og levested

Phelsuma ornata findes på Mauritius i det sydvestlige Indiske Ocean, hvor den bor i kystområderne på hovedøen og på flere af de omkringliggende øer. De kendte øer er Round Island, Gunner's Quoin, Coin de Mire og Île aux Aigrettes. Typelokaliteten er Sebastopol på Mauritius.

Fund uden for Mauritius og de omkringliggende øer på kortet hører ikke til den oprindelige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Mauritius.

LEVESTED

Phelsuma ornata lever i de tørrere områder af Mauritius, fra kysten og op til omkring 300 meters højde, og på småøerne bl.a. i palmesavanne. Den findes på træer og buske og, hvor den oprindelige vegetation er ryddet, på klipper, havemure og husvægge. I haver og ved huse kan dyrene færdes over hele murværket, og enkelte søger ind i husene om natten.

I naturen lever den af insekter og andre hvirvelløse dyr og slikker nektar og pollen fra blomster, fx flaskepalmer, samt blød, sød frugt. Den foretrækker farvet nektar frem for klar og er med til at bestøve flere af øens endemiske planter. Klimaet er tropisk og kystpræget med varme dage og lidt køligere nætter. Nøjagtige målinger af temperatur og fugt fra artens levesteder er ikke dokumenteret, så tallene i pasningsdelen bygger på erfaringer fra fangenskab.

Pasning

TERRARIET

Et enkelt voksent dyr af *Phelsuma ornata* kan bo i et højt terrarie på mindst 30 × 30 × 45 cm (længde × bredde × højde), men større er altid bedre, fordi arten er meget aktiv. Et par bør have mindst 45 × 45 × 60 cm, så hunnen kan komme væk fra hannen. Højden er vigtigere end gulvarealet, og et terrarie med døre i fronten er lettere at passe end et akvarium med låg. Mål for netop denne art er ikke dokumenteret, så anbefalingen bygger på erfaringer med beslægtede daggekkoer.

Indret med lodrette og skrå grene, bambusrør, korkbark og planter med store blade, fx sansevieria, pothos og bromelier. Dyrene har mange naturlige fjender og søger derfor skjul. Giv dem mange skjulesteder i forskellige højder og runde stammer og rør, som de kan smutte om bag ved. Æg lægges ofte i bambusrør eller mellem bladene.

Som bund fungerer jord uden gødning, orkidebark og sphagnum, gerne som bioaktiv bund med springhaler og et lag visne blade. Brug aldrig sand eller grus, som dyret kan sluge. Sørg for god ventilation og tætsluttende døre, for gekkoen er hurtig og smutter ud ved første lejlighed.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Til *Phelsuma ornata* skal der være 26-28 °C i terrariet om dagen, og om natten falder temperaturen til omkring 20 °C. Et lille varmt sted under en lampe kan nå 31-33 °C, men det tal er lånt fra beslægtede daggekkoer og ikke dokumenteret for *Phelsuma ornata*. Hold resten af terrariet køligere, så dyret selv kan vælge, og undgå længerevarende temperaturer over hotspottets niveau.

Brug en lavtydende varmepære eller en lampe uden for terrariet og en termostat, så det ikke overophedes, især i små terrarier. Varmemåtter i bunden virker næsten ikke, fordi arten lever oppe i grenene. Mål temperaturen med digitale termometre både foroven og forneden. Lave temperaturer sammen med høj fugt giver luftvejsinfektioner.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal svinge over døgnet. Om dagen holdes den på omkring 50-60 %, og om natten stiger den til 80-90 %. Sprøjt terrariet grundigt om aftenen, og lad det tørre op til omkring 50 %, før du sprøjter igen. Levende planter og en fugtholdende bund gør det lettere at holde rytmen.

Phelsuma ornata drikker oftest vanddråber fra blade og ruder og sjældent af en skål, men en lille skål med frisk vand, som skiftes dagligt, kan stå fremme. En drypvander eller en tågemaskine kan spare noget af den daglige sprøjtning. Brug vand uden klor, fx vand der har stået åbent et døgn, eller regnvand. For lav fugt giver hudskifteproblemer, og for høj fugt uden

ventilation giver mug.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

LYS OG UVB

Phelsuma ornata er dagaktiv, og lys er vigtigt for både farver og kalkomsætning. Brug et UVB-rør til arter, der soler sig i delvis skygge (Ferguson-zone 2), og hold lyset tændt 12-14 timer om dagen, gerne styret af et tænd-sluk-ur. UVB-anbefalingen er lånt fra beslægtede daggekkoer og ikke dokumenteret for netop denne art.

Monter lampen over netlåget, så dyret kan vælge mellem lys og skygge, og tag højde for varmen fra lampen, så terrariet ikke bliver for varmt. Uden godt lys og varme bliver dyrene med tiden matte og mørke. Om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

I naturen spiser *Phelsuma ornata* insekter og andre hvirvelløse dyr samt nektar, pollen og blød frugt. I fangenskab fungerer en blanding af levende insekter og et færdigfoder til frugtædende gekkoer som grundkost. Gode insekter er små fårekyllinger, dubia-kakerlakker, bananfluer, melorme, silkeorme og voksmøllarver. Giv en varieret kost, og hold insekterne mindre end afstanden mellem dyrets øjne.

Giv insekterne næringsrigt foder i mindst et døgn, før de gives til gekkoen, og pudr dem med kalk med D3-vitamin. Det gives ved hver fodring til æglæggende hunner og ellers ved hver anden fodring. Et multivitamin kan gives en gang om ugen. Færdigfoder røres op som en tynd grød og stilles i en lav skål højt oppe. Nektar, honning eller juice fra tropisk frugt kan gives som godbid, men bør udgøre under 10 % af kosten. De nøjagtige mængder er ikke dokumenteret for arten og er hentet fra beslægtede daggekkoer.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Phelsuma ornata er hurtig og sky i fangenskab. Den kan med tiden vænne sig til dig og blive i synsfeltet, når du står ved terrariet, men den bør ikke håndteres. Huden er tynd og kan rives, og stress kan få dyret til at smide halen, som ikke vokser ud igen med samme farver. Åbn derfor terrariet roligt og undgå at gribe efter dyret.

Dyrene holdes bedst enkeltvis eller parvis i et velbeplantet terrarie. To hanner må ikke holdes sammen, fordi de er territoriale. Hold øje med slagsmål og bid, og del dyrene, hvis der er uro. Arten er ikke kendt for at give lyd fra sig.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hos *Phelsuma ornata* har hannerne tydelige porer på undersiden af baglårene, og hunnerne har kalksække på siderne af halsen, som lagrer kalk til æggene. Det gør kønnet forholdsvis let at se hos voksne dyr. Alderen for kønsmodenhed er ikke dokumenteret for *Phelsuma ornata*, men beslægtede daggekkoer bliver typisk kønsmodne efter 6-12 måneder. Sæt først hunner i avl, når de er fuldvoksne og i god foderstand.

PARRING

Phelsuma ornata holdes til avl som par i et godt beplantet terrarie. Parringsadfærd, sæson og hvileperiode er ikke nærmere dokumenteret for *Phelsuma ornata*. Beslægtede daggekkoer parrer sig frit og lægger æg det meste af året. Hold hunnen med rigeligt kalk og insekter, og del parret, hvis hannen er for påtrængende. Hold øje med, at hunnen ikke taber sig.

ÆGLÆGNING OG KULD

Daggekkoer lægger typisk to æg ad gangen, og det samme må forventes for *Phelsuma ornata*, selv om kuldstørrelse og antal kuld pr. år ikke er dokumenteret for arten. Æggene lægges i bambusrør, mellem blade eller på korkbark, hvor de hærder. Om arten limer dem fast, er ikke dokumenteret. Stil bambusrør og planter med store blade i terrariet, så hunnen har steder at lægge dem.

Giv hunnen rigeligt kalk, så kalksækkene er fyldte, og stop avlen, hvis hun taber sig markant.

INKUBATION

Æggene af *Phelsuma ornata* kan blive i terrariet, hvis de ikke forstyrres, eller flyttes forsigtigt til en inkubator, om nødvendigt sammen med det, de sidder på. Ved 28 °C klækker ungerne efter omkring 40 dage. For beslægtede daggekkoer ligger tiden mellem 40 og 85 dage ved 26-29 °C. Fugten skal være høj, uden at æggene bliver våde, og de må ikke vendes.

Temperaturen under inkubation for arten er kun dokumenteret ved 28 °C. Hold temperaturen jævn, og undgå store udsving.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne af *Phelsuma ornata* er omkring 35 mm lange ved klækningen. Hold dem i små terrarier med planter, sphagnum og mange skjul, og sprøjt dagligt. De spiser bananfluer, små fårekyllinger og frugtpuré, og de skal fodres hver dag de første tre måneder med kalk og D3-vitamin på foderet. Kosten er ikke dokumenteret for arten og er hentet fra beslægtede daggekkoer.

Del ungerne, så snart de begynder at skændes, og vej dem jævnligt.

Sundhed og typiske fejl

Phelsuma ornata er hårdfør, når kost, varme og fugt er i orden. De typiske problemer er:

- Knogleskørhed (MBD) ved for lidt kalk og D3-vitamin. Tegn er en bøjet rygsøjle og ændret kæbeform. Pudr insekterne og brug UVB-lys.
- Forkert hudskifte ved for lav fugt. Rester på tæer kan afklemme blodtilførslen. Sprøjt mere og giv et fugtigt skjul.
- Luftvejsinfektion ved lav temperatur og høj fugt. Tegn er sløvhed, åben mund, tilstoppede næsebor og tab af appetit.
- Forstoppelse, hvis dyret sluger sand eller grus.
- Parasitter, som kun ses ved en afføringsprøve. Tag en prøve hos vildtfangede dyr.
- Tabt hale ved stress. Den vokser ikke ud igen med samme farver.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser eller ser slapt ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.